

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University

ภาคผนวกที่ 1
แบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษา

แบบสอบถามนักท่องเที่ยว

เรื่อง ความต้องการของนักท่องเที่ยวในการใช้บริการที่พักตากอากาศในอำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. สัญชาติ.....
2. เพศ
 - ชาย หญิง
3. อายุ
 - ต่ำกว่า 20 ปี
 - 21-30 ปี
 - 31-40 ปี
 - 41-50 ปี
 - 51 ปีขึ้นไป
4. ในการเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดแม่ฮ่องสอนในครั้งนี้ท่านเดินทางมากับ
 - เดินทางมาเพียงคนเดียว
 - เดินทางมากับครอบครัว
 - เดินทางมากับเพื่อนๆ
 - เดินทางมากับคู่รัก
 - เดินทางมากับบริษัทนำเที่ยว
 - อื่น ๆ ระบุ.....
5. ก่อนหน้านี้ท่านเคยมาท่องเที่ยวที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนหรือไม่
 - ไม่เคย
 - เคย 1 ครั้ง
 - เคย 2 ครั้ง
 - เคย 3 ครั้ง
 - เคยมากกว่า 3 ครั้ง
6. หากท่านเคยมาท่องเที่ยวที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ลักษณะของที่พักที่ท่านเคยพักที่แม่ฮ่องสอน คือ (สามารถเลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - โรงแรม
 - เกสท์เฮาส์
 - ที่พักตากอากาศหรือรีสอร์ท
 - บ้านญาติ/เพื่อน
 - ที่พักในอุทยานแห่งชาติ
 - บ้านรับรองของทางราชการหรือเอกชน
 - อื่น ๆ ระบุ.....

7. เหตุผลที่ครั้งนี้นักเลือกพักที่พักรักษาอากาศหรือรีสอร์ท

- ต้องการบรรยากาศที่เงียบสงบ
- ต้องการบริการที่ครบวงจร
- ต้องการที่พักที่หรูหรา
- ต้องการใกล้ชิดกับธรรมชาติ
- ต้องการที่พักราคาถูก
- ที่พักลักษณะอื่นเต็มหมดแล้ว
- อื่น ๆ ระบุ.....

8. ลักษณะของอาคารที่พักของรีสอร์ทที่ท่านต้องการ

- เป็นอาคารใหญ่มีห้องพักเรียงกันเป็นแถว
- บ้านเดี่ยว 1 ห้องนอน
- บ้านเดี่ยว 2 ห้องนอน
- บ้านเดี่ยวที่มีห้องนอนมากกว่า 2 ห้องนอน

9. ลักษณะของห้องพักที่ท่านต้องการ

- ห้องเดี่ยว
- ห้องคู่
- ห้องชุด

10. รูปแบบของการตกแต่งสวนและบริเวณรีสอร์ทที่ท่านต้องการ

- คงความเป็นธรรมชาติของสถานที่ไว้ให้มากที่สุด
- ตกแต่งอาคารและจัดสวนให้เป็นระเบียบ ดูสวยงาม
- อื่น ๆ ระบุ.....

11. รูปแบบการตกแต่งห้องพักที่ท่านต้องการ

- เรียบง่ายเป็นธรรมชาติ
- แสดงถึงวัฒนธรรมท้องถิ่น
- คำนึงถึงพื้นที่ประโยชน์ใช้สอยเป็นหลัก
- อื่น ๆ ระบุ.....

12. ราคาห้องพักที่ท่านเห็นว่าเหมาะสม (ราคาห้องเดี่ยว ไม่รวมอาหารเช้า)

- ต่ำกว่า 500 บาท
- 500-1,000 บาท
- 1,001-1,500 บาท
- 1,501-2,000 บาท
- 2,001 บาท ขึ้นไป

ส่วนที่ 2 ความต้องการของนักท่องเที่ยว

ข้อ 13 - ข้อ 31 โปรดแสดงความต้องการต่อปัจจัยในการใช้บริการที่พักตากอากาศ

0	:	ไม่ต้องการ
1	:	น้อยที่สุด
2	:	น้อย
3	:	ปานกลาง
4	:	มาก
5	:	มากที่สุด

	0	1	2	3	4	5
13. ทำเลที่ตั้งของที่พักตากอากาศ						
- ใกล้ตัวเมือง						
- ติดภูเขา						
- ติดแม่น้ำ						
- อื่น ๆ ระบุ.....						
14. รูปแบบของที่พักตากอากาศ						
- ลักษณะของอาคารที่พัก						
- การตกแต่งสวนและบริเวณรีสอร์ท						
- ขนาดของรีสอร์ท (จำนวนห้องพัก)						
- ขนาดของห้อง						
- การตกแต่งห้องพัก						
- ความสะอาด						
15. สิ่งอำนวยความสะดวก						
- โทรศัพท์						
- โทรทัศน์						
- วิทยุ						
- ตู้เย็น						
- เคเบิล ที.วี.						
- มินิบาร์						
- เครื่องปรับอากาศ						
- พัดลม						
- อ่างอาบน้ำ						
- ฝักบัว						
- เครื่องทำน้ำอุ่น						
- สบู่ก้อน						
- สบู่เหลว						
- แชมพู						
- ครีมนวดผม						

	0	1	2	3	4	5
-แปรงสีฟัน						
-ยาสีฟัน						
-หมวกอาบน้ำ						
-ชุดเครื่องเย็บผ้า						
-ยาขัดรองเท้า						
-ร้านอาหาร						
-ห้องจัดเลี้ยง						
-ห้องประชุม						
-ร้านขายสินค้า						
-ร้านเสริมสวย						
-สระว่ายน้ำ						
-สระน้ำวน						
-ห้องซาวน้ำ						
-ห้องออกกำลังกาย						
-บริการนวดแผนโบราณ						
-ห้องเล่นเกม						
-สนามเทนนิส						
-สนามเด็กเล่น						
-อื่น ๆ ระบุ.....						
16. บริการของที่พักรถอากาศ						
-บริการจองห้องพัก						
-บริการยกกระเป๋า						
-บริการรับฝากข้อความ						
-บริการอินเทอร์เน็ต						
-บริการโทรศัพท์มือถือในเวลาที่ต้องการ						
-บริการ Room Service						
-บริการซักรีด						
-บริการรถ รับ-ส่ง สนามบิน-รีสอร์ท						
-บริการรถจักรยานฟรีสำหรับลูกค้า						
-บริการแคมป์ไฟ						
-บริการรถเช่า (รถยนต์, รถจักรยานยนต์)						
-บริการนำเที่ยวพร้อมทั้งมัคคุเทศก์นำทาง						
-ผ้า						
-คาราโอเกะ						
-ล็อบบี้เลาจ์						
-อื่น ๆ ระบุ.....						

	0	1	2	3	4	5
17. การแจ้งราคาห้องพัก						
-เป็นราคาห้องพักอย่างเดียว						
-เป็นราคาห้องพักและอาหารเช้า						
-เป็นราคาห้องพักและอาหารทุกมื้อ						
-เป็นราคาห้องพัก, อาหาร, และโปรแกรมนำเที่ยว						
-อื่น ๆ ระบุ.....						
18. การบริการของพนักงาน						
-สุภาพ เป็นกันเอง						
-บริการได้อย่างทันใจ						
-มีความรู้ความเข้าใจในการให้บริการ						
-สามารถไว้วางใจได้						
-มีความรับผิดชอบ						
-เข้าใจในลูกค้า						
-อื่น ๆ ระบุ.....						
19. การโฆษณาประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการขาย						
-แผ่นพับโฆษณา						
-ลงโฆษณาในหนังสือแนะนำเที่ยว						
-ลงโฆษณาในนิตยสาร						
-ลงโฆษณาในอินเทอร์เน็ต						
-ข้อมูลจากคนรู้จัก						
-แพ็คเกจพิเศษเพื่อส่งเสริมการขาย						
-ขยายเวลาเช็คอินจนถึงเวลาตามตารางบินของลูกค้า						
-อื่น ๆ ระบุ.....						
20. ชื่อเสียงของที่พักรักษาอากาศ						
21. ระบบรักษาความปลอดภัยภายในรีสอร์ท						
-มียามรักษาการณ์ในตอนกลางคืน						
-มีเครื่องตรวจจับควันในห้องพัก						
-มีเครื่องดับเพลิงกระจายอยู่ทั่วบริเวณรีสอร์ท						
-มีโทรทัศน์วงจรปิดตลอด 24 ชั่วโมง						
-อื่น ๆ ระบุ.....						

Tourists Questionnaires

Tourists' Needs for Resort in Muang District Mae Hong Son Province

Section 1 General Information

1. Nationality.....
2. Sex
 - Male Female
3. Age
 - Below 20 Years Old
 - 21-30 Years Old
 - 31-40 Years Old
 - 41-50 Years Old
 - Above 51 Years Old
4. In this trip, you travel with
 - Travel only one person
 - travel with family
 - travel with friends
 - travel with lovers
 - travel with travel agency
 - Other (Please specify).....
5. How many times have you come to Mae Hong Son?
 - First time
 - 1 time
 - 2 times
 - 3 times
 - more than 3 times
6. If you have ever travelled at Mae Hong Son, what kind of accommodations that you used to stay ?
 - Hotel
 - Guest-house
 - Resort
 - Relatives or friend's Home
 - National park
 - Official or company's Guest-house
 - Others (Please specify).....

7. What is the reason that you choose resort for your accommodation in this trip?

- You needed the calm atmosphere
- You needed the complex service
- You needed the luxury accommodation
- You needed to close to natural
- You needed low price accommodation
- Others accommodation were full
- Others (Please specify).....

8. What kind of accommodation building that you needed?

- A big building with many rooms
- A single house with 1 bedroom
- A single house with 2 bedrooms
- A single house with more than 2 bedrooms

9. What kind of room that you needed?

- single room
- double room
- suite room

10. What is the garden and resort area decoration style that you needed?

- Keep it as natural as it can
- Look beautiful and perfect order
- Others (Please specify).....

11. What is the room decoration style that you needed?

- Simple and natural
- Present the local culture
- Emphasis on useful area
- Others (Please specify).....

12. What is the suitable room rate in your opinion? (Single Room exclude breakfast)

- Lower than 500 Baht
- 501-1,000 Baht
- 1,001-1,500 Baht
- 1,501-2,000 Baht
- Above 2,000 Baht

Section 2 Tourists' Needs

No.13-31 ,please identify needs for favorable factors of resort

The needs of each level as follows:

- 0 : no needs
- 1 : Least
- 2 : Less
- 3 : Moderate
- 4 : more
- 5 : Most

	0	1	2	3	4	5
13. Location						
-Close to town						
-Close to the mountain						
-Close to the river						
-Other (Please specify).....						
14. Resort Style						
-Kinds of accommodation building						
-Landscape design and decoration						
-Size of resort (No. of room)						
-Size of room						
-Room decoration						
-Cleanliness						
15. Facilities						
-Telephone						
-Television						
-Radio						
-Refrigerator						
-Cable T.V.						
-Minibar						
-Air conditioned						
-Fan						
-Bath						
-Shower						
-Hot shower						
-Bar soap						
-Bath gel, shower gel						
-Shampoo						

	0	1	2	3	4	5
-Conditioner						
-Toothbrush						
-Toothpaste						
-Shower cap						
-Sawing kit						
-Shoe polish						
-Restuarent						
-Banquet						
-Convention hall						
-Specialty shop						
-Beauty salon						
-Swimming pool						
-Jacuzzi						
-Sauna room						
-Fitness room						
-Traditional massage						
-Games room						
-Tennis court						
-Child playground						
-Other (Please specify).....						
16. Resort Service						
-Reservation						
-Bell boy						
-Message center						
-Internet						
-Wake-up call						
-Room service						
-Luandry						
-Transportation Airport-Resort						
-Free bicicle for customer						
-Campfire						
-Car and motorcycle rental						
-Tour with local guide						
-Pub						
-Karaoke						
-Lobby bar						
-Other (Please specify).....						

	0	1	2	3	4	5
17. Room rate Quotation						
-Room only						
-Room and breakfast						
-Room and all meal						
-Room, meal, and tour						
-Other (Please specify).....						
18. Staff service						
-Polite and friendly						
-Give prompt service						
-Know and understand in giving service						
-Reliable						
-Responsible						
-Understand customer						
-Other (Please specify).....						
19. Advertising and sale promotion						
-Brochure						
-Advertise on guide book						
-Advertise on magazine						
-Advertise on internet						
-Word of mouth						
-Special Package for special promotion						
-Late check out until flight time						
-Other (Please specify).....						
20. Name and reputation of resort						
21. Security System						
-Night shift guard						
-Smoke detector in room						
-Fire/water sprinklers throughout resort						
-24-hour video camera						
-Other (Please specify).....						

32. Additional needs for resort

.....

.....

.....

.....

.....

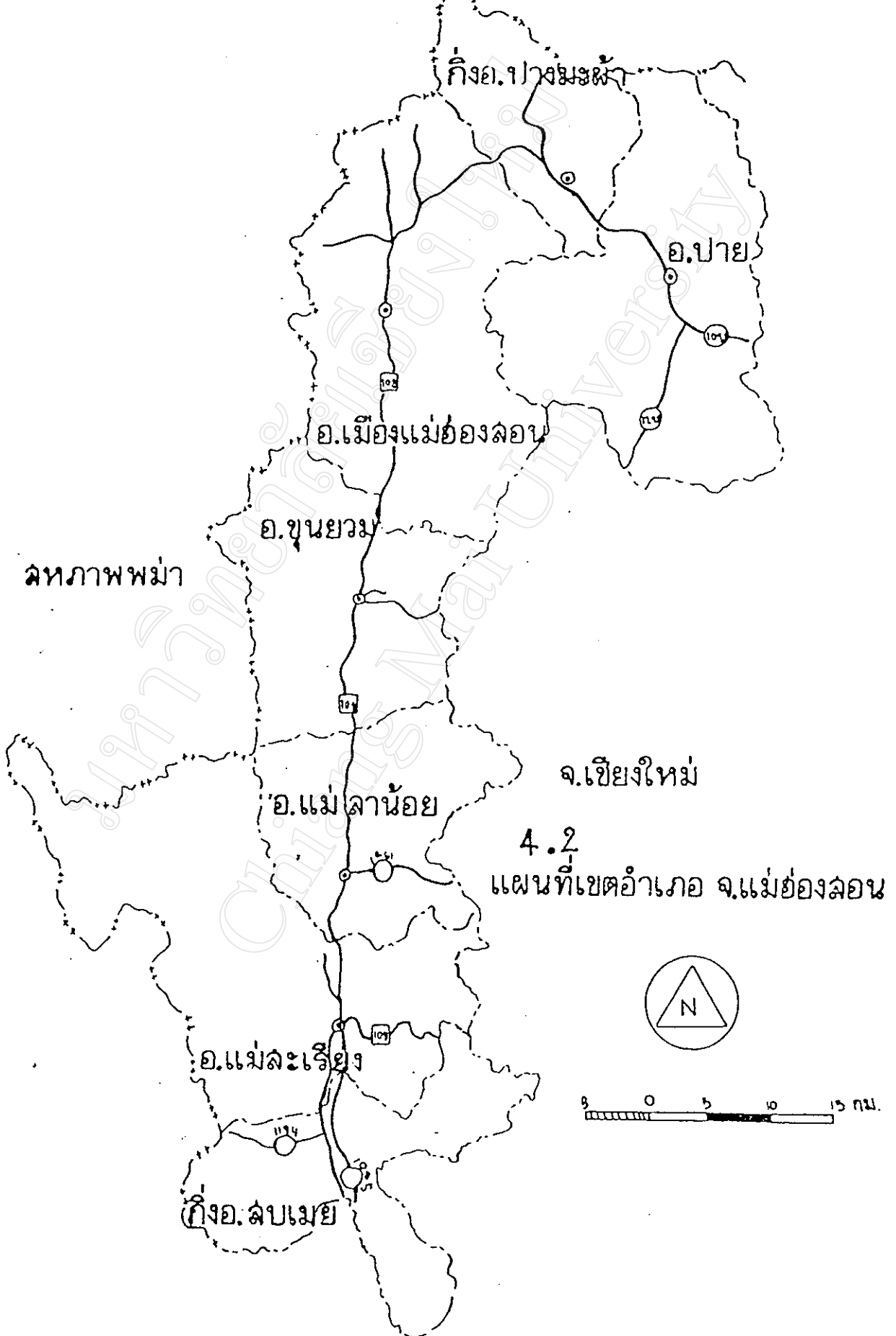
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University

ภาคผนวกที่ 2

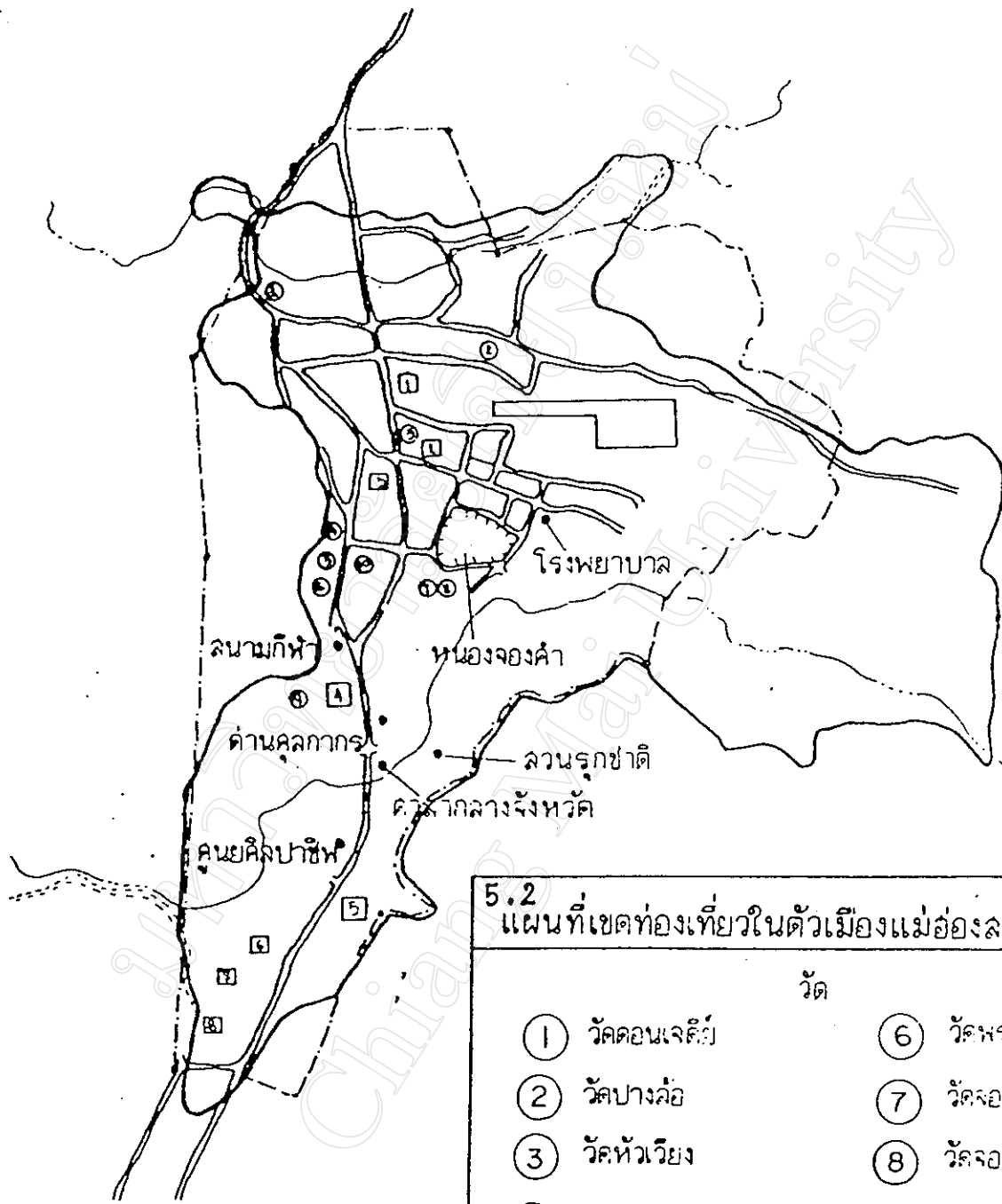
ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับจังหวัดแม่ฮ่องสอน

แผนที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน

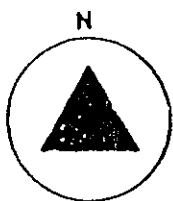
4.2
แผนที่เขตอำเภอ จ.แม่ฮ่องสอน

แผนที่สถานที่ท่องเที่ยวในตัวเมืองจังหวัดแม่ฮ่องสอน

1:2,500

25 0 75 ซม

5.2 แผนที่เขตท่องเที่ยวในตัวเมืองแม่ฮ่องสอน

วัด	
① วัดดอนเจดีย์	⑥ วัดพระนอน
② วัดบางคว่ำ	⑦ วัดจงกลาง
③ วัดหัวเวียง	⑧ วัดจองคำ
④ วัดไม้ฮ่อง	⑨ วัดพระธาตุศอกยงก่องมู
⑤ วัดม่วยต่อ	⑩ วัดก้ำก้อ
โรงแรม	
① ลยาม	⑤ ยี่งคยริลอร์ท
② เมธิ	⑥ ลามหมอกวิลล่า
③ ใบหยก	⑦ รีมน้ำกลางคอย
④ ออลิเคย์อินน์	⑧ แม่ฮ่องสอนริลอร์ท

ลักษณะภูมิศาสตร์ของจังหวัดแม่ฮ่องสอน¹

จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นจังหวัดชายแดนด้านตะวันตกเหนือสุด อยู่ห่างจาก กรุงเทพมหานคร ตามระยะทางของทางหลวงแผ่นดิน เป็นระยะทาง 928 กิโลเมตร และอาณาเขต ทิศเหนือและทิศตะวันตกติดประเทศสหภาพพม่า ทิศใต้ติดจังหวัดตาก ทิศตะวันออกติดต่อกับ จังหวัดเชียงใหม่ และทุกอำเภอและกิ่งอำเภอมีแนวเขตพรมแดนติดต่อกับประเทศสหภาพพม่า รวมระยะทางยาว 483 กิโลเมตร เป็นแนวเขตที่เป็นแผ่นดิน 326 กิโลเมตร

พื้นที่ของจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีประมาณ 13,184.4 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 8,240,250 ไร่ ใหญ่เป็นอันดับ 3 ของภาคเหนือ และอันดับ 7 ของประเทศ เขตการปกครองแบ่ง เป็น 6 อำเภอ 1 กิ่งอำเภอ 45 ตำบล 378 หมู่บ้าน

สภาพภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นป่าเขา ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 90.5 และที่เหลือร้อยละ 9.5 เป็น ที่ราบสองฝั่งลำน้ำและที่ราบในหุบเขา สำหรับพื้นที่ทำการเกษตรอยู่แถบลุ่มแม่น้ำและที่ราบเชิง เขา ทำให้มีปริมาณพื้นที่ที่สามารถใช้ในการเกษตรกรรมได้ 17,192 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 2 ของ พื้นที่ทั้งหมดของจังหวัด โดยอำเภอที่มีพื้นที่ทำการเกษตรมากที่สุด ได้แก่ อำเภอแม่สะเรียง และ อำเภอแม่ลาน้อย ซึ่งพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้แก่ ข้าว ถั่วเหลือง กาแฟ กระเทียม กะหล่ำปลี ถั่วลิสง ข้าวบาเลย์

แม่ฮ่องสอน ได้ชื่อว่าเป็นเมืองสามหมอก เนื่องจากเป็นเมืองในหุบเขา ล้อมรอบด้วยภูเขา สลับซับซ้อน ทอดขนานไปกั้นทิวเขาถนนธงชัยและทิวเขาแดนลาว ฉะนั้นไม่ว่าจะเป็นฤดูหนาว หรือฤดูฝน ก็จะมีปกคลุมด้วยหมอกตลอดทั้งปี ความสวยงามของธรรมชาติป่าเขาประกอบไปด้วย เทือกเขาสลับซับซ้อนและป่าไม้หนาพันธุ์ จนนักท่องเที่ยวเล่าขานอยู่เสมอว่าเปรียบเสมือนกับ เป็นสวิสเซอร์แลนด์ของเมืองไทย

แม่ฮ่องสอน ในอดีตเคยเป็นเมืองที่เร่ร่อน และแสนท้อแท้ในสายตาของนักท่องเที่ยว และประชาชนทั่วไป เนื่องจากเดิมนั้นการเดินทางเข้าสู่จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีถนนเพียงสายเดียว คือ ทางหลวงหมายเลข 108 ซึ่งตัดจากจังหวัดเชียงใหม่ผ่านอำเภอหางดง อำเภอสันป่าตอง อำเภอ จอมทอง อำเภอฮอด อำเภอแม่สะเรียง อำเภอแม่ลาน้อย และอำเภอขุนยวมมาถึงอำเภอเมือง แม่ฮ่องสอน รวมระยะทางประมาณ 369 กิโลเมตร เส้นทางสายนี้เป็นทางตัดขึ้นเขาสูง มีความ สวยงามและมีความคดโค้งนับได้มากถึง 1,864 โค้ง ในปัจจุบันมีถนนจากจังหวัดเชียงใหม่ถึง แม่ฮ่องสอนเพิ่มขึ้นอีกสายหนึ่ง คือ ทางหลวงหมายเลข 1095 หรือที่เรียกกันทั่วไปว่า เส้นทางแม่ มาลัย-ปาย ตัดจากอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ถึงอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน เส้นทางสาย

¹สำนักงานจังหวัดแม่ฮ่องสอน, แผนการลงทุนจังหวัดแม่ฮ่องสอน, 2540 : หน้า 6

นี้ย่นระยะทางเดินทางจากเชียงใหม่ถึงแม่ฮ่องสอนได้กว่าร้อยกิโลเมตร เหลือระยะทางเพียง 245 กิโลเมตรเท่านั้น และเป็นทางลาดยางตลอด

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University

ข้อมูลนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทย และจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศจากภูมิภาคต่าง ๆ ที่เข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย ในช่วงปี 2536 – 2540²

	2536	2537	2538	2539	2540
เอเชีย (คน)	3,846,000	4,097,000	4,788,000	4,991,200	5,353,100
ขยายตัว		6.5%	16.9%	4.2%	7.3%
ยุโรป (คน)	1,481,000	1,601,300	1,687,000	1,704,400	1,889,400
ขยายตัว		8.1%	5.4%	1.0%	10.9%
อเมริกา (คน)	433,000	459,300	476,700	496,600	629,800
ขยายตัว		6.1%	3.8%	4.2%	26.8%
รวม (คน)	5,760,000	6,157,600	6,951,700	7,192,200	7,872,300
ขยายตัว		6.9%	13.0%	3.6%	9.5%

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนนักท่องเที่ยวเชื้อชาติต่าง ๆ ที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดแม่ฮ่องสอนในช่วงปี 2536 - 2540³

	ปี 2536	ปี 2537	ปี 2538	ปี 2539	ปี 2540
นักท่องเที่ยวชาวไทย (คน)	96,146	105,897	108,135	111,731	115,444
นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ (คน)					
-ยุโรป	35,349	35,843	38,340	44,249	45,234
-อเมริกา	16,408	14,507	15,518	17,928	18,500
-เอเชีย	9,602	8,170	8,738	16,488	25,251
รวม	61,359	58,520	62,596	78,665	88,985
รวมทั้งสิ้น	157,505	164,417	170,731	190,396	204,429

²บรรษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย, ภาวะอุตสาหกรรมปี 2540 และแนวโน้มในอนาคต, เมษายน 2541, หน้า 338

³การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, สถิติการท่องเที่ยวภายในประเทศ ภาคเหนือ, ปี 2536-2540,

สิ่งที่น่าสนใจในจังหวัดแม่ฮ่องสอน⁴

แม้ว่าการเดินทางเข้าสู่จังหวัดแม่ฮ่องสอนจะสะดวกขึ้นมากในปัจจุบัน แต่ก็ได้ทำให้ความเป็นอยู่ที่เคยสงบเงียบและการดำเนินชีวิตอย่างเรียบง่ายของชาวแม่ฮ่องสอนเปลี่ยนแปลงไปมากนัก ฉะนั้นนอกจากสถานที่ท่องเที่ยวที่มีอยู่มากมาย ทั้งที่เป็นโบราณสถาน โบราณวัตถุ อันเป็นศิลปวัฒนธรรมประเพณี นับตั้งแต่บ้านเรือนที่อยู่อาศัย ซึ่งเป็นบ้านไม้ชั้นเดียวหรือสองชั้นแบบโบราณ หรือบ้านแบบไทยใหญ่ สร้างด้วยไม้ มีใต้ถุนสูง หลังคามุงด้วยใบตองตึง ตลอดจนการแต่งกายแบบพื้นเมืองซึ่งเรียกกันว่า “ชุดไต” คือผู้ชายนุ่งกางเกงคล้ายกางเกงจีน หรือกางเกงชาวเล สวมเสื้อคอกลม แขนยาวป้ายแบบจีน ผู้หญิงนุ่งผ้าถุงยาว สวมเสื้อทรงกระบอกตัวสั้นเพียงเอว ภาษาที่ใช้และแม้กระทั่งอาหารการกินของชาวพื้นเมือง สิ่งเหล่านี้นับว่าเป็นเสน่ห์ดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาเยี่ยมชมจังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นอย่างมาก และเดินทางกลับด้วยความประทับใจ

สถานที่ท่องเที่ยวในเขตอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน⁵

อนุสาวรีย์พญาสิงหนาทราชา ตั้งอยู่ต้นถนนขุนลุมประพาส ประวัติของพญาสิงหนาทราชา เดิมชื่อ “ชานกะเล” เป็นชาวไทยใหญ่ ได้รวบรวมผู้คนตั้งหมู่บ้านขึ้นชื่อว่า “บ้านขุนยวม” ต่อมาได้ยกขึ้นเป็นเมือง จวบจนปี พ.ศ. 2417 จึงได้เปลี่ยนชื่อเป็นเมืองแม่ฮ่องสอน และพระเจ้าอินทวิชยานนท์ เจ้าผู้ครองนครเชียงใหม่ได้ยกบรรดาศักดิ์ชานกะเลเป็นพญาสิงหนาทราชา และแต่งตั้งให้เป็นเจ้าเมืองแม่ฮ่องสอนคนแรก

จากบริเวณอนุสาวรีย์พญาสิงหนาทราชานี้ เมื่อมองตรงขึ้นไปจะเห็นองค์พระธาตุดอยกองมูอยู่บนยอดเขา

วัดพระธาตุดอยกองมู มีชื่อเรียกแต่เดิมว่า “วัดปลายดอย” ตั้งอยู่บนดอยกองมูทางทิศตะวันตกของตัวเมืองแม่ฮ่องสอน เป็นปูชนียสถานคู่บ้านคู่เมืองที่สำคัญที่สุด ประกอบด้วย พระธาตุเจดีย์ที่สวยงาม 2 องค์ พระเจดีย์องค์ใหญ่สร้างโดย “จองต่องสู” เมื่อ พ.ศ. 2403 ส่วนพระมหาธาตุเจดีย์องค์เล็ก สร้างเมื่อ พ.ศ. 2417 โดย “พญาสิงหนาทราชา” เจ้าผู้ครองนครแม่ฮ่องสอนคนแรก

⁴ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, ข้อมูลการท่องเที่ยวจังหวัดแม่ฮ่องสอน, 2541, หน้า 2

⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 3-4

จากวัดพระธาตุคอกยงมู สามารถมองเห็นภูมิประเทศและสภาพตัวเมืองแม่ฮ่องสอนได้อย่างชัดเจนและสวยงามมาก ปัจจุบันมีถนนลาดยางขึ้นสู่พระธาตุคอกยงมูเป็นระยะทางราว 2 กิโลเมตร วัดนี้มีงานประจำปีหลายงาน เช่น ในวันปีใหม่ วันสงกรานต์ โดยเฉพาะในวันออกพรรษา จะมีการตักบาตรดาวดึงส์หรือตักบาตรเทโวด้วย

วัดก้ำก้อ (ภาษาไตแปลว่าดอกนูนนาค) ตั้งอยู่ฝั่งตรงข้ามกับวัดพระนอน เป็นวัดเก่าแก่คู่บ้านคู่มืองแม่ฮ่องสอน สร้างเมื่อ พ.ศ. 2433 มีลักษณะสถาปัตยกรรมที่งดงามไม่แพ้วัดอื่น โดยเฉพาะลักษณะพิเศษที่มีหลังคาคลุมทางเดินตั้งแต่ซุ้มทางเข้าไปสู่ศาลา นอกจากนี้ยังมีตำราภาษาไทยใหญ่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ไทยใหญ่กับเจ้าอนุกรมมังซอ ปัจจุบันได้รับการแปลเป็นภาษาไทยโดยพระมหาบุญรักษ์ สุปัญญา เจ้าอาวาสวัดนี้

วัดหัวเวียง หรือ วัดกลางเวียง เป็นวัดที่ตั้งอยู่ใจกลางเมือง และเป็นที่ประดิษฐานของพระเจ้าพาละแง่ง ซึ่งเป็นพระพุทธรูปทรงเครื่องประจำเมืองที่งดงามมากมีประวัติว่าหล่อจำลองจาก "พระมหามุนี" ซึ่งเป็นเจ้าพาละแง่งองค์จริง ณ เมืองมันทเลย์ ประเทศพม่า โดยลุงจองโพหย่าเดินทางไปในนิมต์มา พระเจ้าพาละแง่งองค์นี้ หล่อเป็นท่อน ๆ ทั้งหมด 9 ท่อน ล่องมาตามแม่น้ำปาย แล้วนำมาประกอบที่วัดพระนอนและนำมาประดิษฐานที่วัดหัวเวียงหรือวัดกลางเวียง จนกระทั่งปัจจุบันนี้ชาวแม่ฮ่องสอนถือว่าเป็นพระพุทธรูปคู่บ้านคู่มืององค์หนึ่ง

หนองจองคำ เป็นสวนสาธารณะ ตั้งอยู่ใจกลางเมืองเป็นหนองน้ำที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ มีน้ำตลอดปี เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของชาวเมืองและนักท่องเที่ยวและใช้เป็นสถานที่จัดงานประเพณีสำคัญ ๆ ของจังหวัดอีกด้วย

วัดจองคำ เป็นวัดเก่าแก่สร้างเมื่อ พ.ศ. 2340 โดยช่างฝีมือชาวไทยใหญ่ที่มีศิลปะแบบไทยใหญ่ที่แปลกและงดงามมาก หลังคาวัดเป็นรูปปราสาทเพราะมีคติว่าปราสาทเป็นของสูงผู้ที่อยู่ในปราสาทควรจะเป็นพระมหากษัตริย์หรือตัวแทนพระศาสนา จึงเป็นที่ประดิษฐานของหลวงพ่อดโต มีขนาดหน้าตักกว้าง 4.85 เมตร สร้างเมื่อ พ.ศ. 2477 โดยช่างฝีมือชาวพม่า เป็นพระพุทธรูปขนาดใหญ่คล้ายกับพระศรีศากยมุนี (หลวงพ่อดโต) ที่วิหารวัดสุทัศน์เทพวราราม ประดิษฐานไว้เป็นพระประธานของวัด

วัดจองกลาง ตั้งอยู่เคียงข้างกับวัดจองคำ ภายในวิหารมีแท่นตั้งพระพุทธรูปหินขัดจำลองปิดทองเหลืองอร่ามไปทั่วองค์ นอกจากนี้ยังมีสิ่งที่น่าสนใจเป็นอย่างมาก เช่น ตุ๊กตาแกะสลักด้วยไม้เป็นรูปคนและสัตว์ที่เกี่ยวกับพระเวสสันดรชาดก ฝีมือแกะสลักของชาวพม่าจำนวน 33 ตัว ซึ่งนำมาจากพม่าตั้งแต่ พ.ศ. 2400 นอกจากนี้ทางด้านจิตรกรรมยังมีภาพวาดบนแผ่นกระจกเรื่องพระเวสสันดรชาดก และภาพประวัติเจ้าชายสิทธัตถะ ตลอดจนจนภาพแสดงให้เห็นชีวิตความเป็นอยู่ของคนสมัยนั้นหลายภาพ มีคำบรรยายใต้ภาพเป็นภาษาพม่า และมีบันทึกบอกไว้ว่าเป็นฝีมือของชาวไทยใหญ่จากมณฑลพายัพ

วัดพระนอน ตั้งอยู่บนเชิงดอยกองมู เป็นที่ประดิษฐานพระนอนองค์ใหญ่ สร้างด้วยศิลปะไทยใหญ่ และเป็นพระนอนองค์ยาว 12 เมตร ซึ่งมีพระพุทธรูปลักษณะงดงามมาก ตามประวัติเล่าว่า พระนางเม็ยะ ชายาของพญาสิงหนาทราชาเป็นผู้สร้างขึ้น ภายในบริเวณมีรูปปั้นสิงโตขนาดใหญ่ 2 ตัวเคียงข้างกัน อยู่ระหว่างทางที่จะขึ้นไปมัสการพระธาตุดอยกองมู เป็นสิงโตที่มีลักษณะที่งดงามและสมบูรณ์มาก สร้างโดยพระนางเม็ยะตัวหนึ่งและโดยพญาสิงหนาทราชาตัวหนึ่ง ในบริเวณเดียวกันยังมีวัดอีก 2 วัด คือวัดม่วยต่อหรือวัดพระธาตุ และวัดก้าก่อ

เขื่อนผลิตไฟฟ้าพลังน้ำผาบ่อง อยู่ห่างจากตัวเมืองแม่ฮ่องสอนไปทางทิศใต้ ประมาณ 12 กิโลเมตร ซึ่งเป็นเขื่อนกั้นลำน้ำแม่ละมาด และผลิตกระแสไฟฟ้า เพื่อใช้ในตัวของเมืองแม่ฮ่องสอน ในบริเวณตัวเขื่อนมีศาลาทักร้อน เหมาะแก่การพักผ่อนหย่อนใจ และอากาศสบายมีลมพัดตลอดเวลา

บ่อน้ำร้อน ในเขตอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน มีบ่อน้ำร้อนเจือปนแร่กำมะถัน 2 แห่ง คือ หมู่บ้านผาบ่อง และ หมู่บ้านห้วยโป่ง ในบริเวณพื้นที่ 8 ไร่ และ 2 ไร่ ตามลำดับ โดยเฉพาะที่บ่อน้ำร้อนผาบ่องได้มีการปรับปรุงให้เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจอีกแห่งหนึ่ง

บ้านน้ำเพียงดิน อยู่ในเขตตำบลผาบ่อง เป็นสถานที่พักผ่อนที่นักท่องเที่ยวนิยมล่องเรือตามน้ำไปจนถึงบ้านน้ำเพียงดิน โดยเรือหางยาว ใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง ตลอดเส้นทางที่ล่องเรือไปตามลำน้ำจะผ่านระลอกน้ำที่ลดระดับลดหลั่นไป คล้ายธารน้ำตก นับเป็นทัศนียภาพที่งามจับตา

เรือนประทับแรมท่าโป่งแดง อยู่ห่างจากตัวเมืองไปทางทิศใต้ประมาณ 5 กิโลเมตร ตั้งอยู่ในศูนย์โครงการพัฒนาตามพระราชดำริท่าโป่งแดง ซึ่งทำการทดลองเพาะปลูกพืชผลไม้ต่าง ๆ และเลี้ยงหม่อนไหม แยกไปทางซ้ายมือประมาณ 2 กิโลเมตร มีเรือนประทับแรมสำหรับเสด็จประทับ และพักผ่อนพระอิริยาบถ ตัวเรือนประทับแรมตั้งอยู่บนเนินเขาเล็ก ๆ ด้านหน้ามีแม่น้ำสายไหลผ่านรอบ ๆ เรือนประทับ มีไม้ดอกไม้ประดับปลูกไว้อย่างสวยงาม บรรยากาศเหมาะแก่การพักผ่อนหย่อนใจ

น้ำตกชู้ซ่า อยู่ในเขกบ้านสุยะ ตำบลห้วยผา เป็นน้ำตกที่ทะลุจากชอกเขาเป็นทางยาวประมาณ 100 เมตร ชนกันไปกับลำน้ำ

หมู่บ้านแม่วไมโครเวฟ (บ้านยอดดอย) เป็นหมู่บ้านชาวเขาเผ่าม้ง ที่มีความเป็นอยู่อย่างสงบเรียบง่าย อาศัยอยู่บนดอยสูงกว่าระดับน้ำทะเล 1,000 เมตร ความเป็นอยู่อย่างเรียบง่ายและรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีอย่างเคร่งครัดของพวกเขา จึงทำให้เป็นสิ่งที่ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวอยากเดินทางไปสัมผัส การเดินทางจากแม่ฮ่องสอนไปหมู่บ้านป่าลาน 32 กม. (เส้นทางแม่ฮ่องสอน-ขุนยวม) และเลี้ยวซ้ายขึ้นหมู่บ้าน ซึ่งเป็นทางสูงชันอีกราว 8 กม.

วนอุทยานถ้ำปลา อยู่ห่างจากตัวเมืองแม่ฮ่องสอนไปทางทิศเหนือ 17 กิโลเมตร ตั้งอยู่ที่บ้านห้วยผา สามารถเดินทางไปชมได้ทุกฤดูกาล บริเวณโดยรอบเป็นลำธารและป่าเขา ถ้ำปลาดังอยู่ในบริเวณเชิงเขาที่มีลักษณะเป็นแอ่งน้ำขนาดใหญ่ กว้างประมาณ 2 เมตร ลึก 1.5 เมตร ภายในแอ่งน้ำมีน้ำไหลออกจากถ้ำได้ตลอดเวลา และมีปลาตัวโต ๆ อาศัยอยู่เป็นจำนวนมากเรียกชื่อ ปลาหมึก หรือ ปลาดัง หรือ ปลาพลวง เป็นปลาที่มีเกล็ดขนาดใหญ่ในวงศ์เดียวกับปลาคาร์พ และถึงแม้จะมีอยู่เป็นจำนวนมาก แต่ก็ไม่มีใครกล้าทำอันตราย เนื่องจากมีความเชื่อว่าเป็นปลาเจ้า หากใครนำมารับประทานแล้วจะต้องมีอันเป็นไป ปัจจุบันบริเวณวนอุทยานถ้ำปลาได้รับการปรับปรุงให้เป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจสำหรับชาวเมืองและนักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชม

น้ำตกผาเสื่อ ตั้งอยู่ในเขตตำบลหมอกจำแป่ ห่างจากตัวเมืองแม่ฮ่องสอน ตามเส้นทางสู่อำเภอปาย และแยกไปตามทางขึ้นสู่ตำหนักปางตอง รวมระยะทางประมาณ 26 กิโลเมตร น้ำตกแห่งนี้ไหลลงมาจากน้ำตกแม่สะงา ในพม่ามี 6 ชั้น ชั้นบนสุดอยู่ในป่าลึกเข้าไปใช้เวลาเดินประมาณ 1 ชั่วโมง คือ น้ำตกแม่สะงาจากกลาง ถัดออกมาเป็นชั้นผายาว ผาลาด ผาเสื่อ ผาดั่ง ผาฮ่อม ชั้นที่คนนิยมเที่ยวมากที่สุด คือ ผาเสื่อ ซึ่งมีน้ำตกลงมากระทบแผ่นหินกระเด็นเป็นฝอย และสองข้างน้ำตกมีแผ่นหินลักษณะคล้ายเสื่อปูลาดอยู่เป็นจำนวนมาก น้ำตกนี้มีขนาดใหญ่และน้ำมากตลอดปี น้ำมากที่สุดในช่วงเดือนกรกฎาคม-กันยายน การเดินทางสะดวกเป็นทางลาดยางตลอด อยู่ห่างจากถนนเพียงประมาณ 100 เมตร

พระตำหนักปางตอง อยู่ในเขตตำบลหมอกจำแป่ สามารถเดินทางไปได้โดยใช้เส้นทางสายห้วยซ่าน-บ้านนาป่าแปก ซึ่งเป็นทางขึ้นเขาตลอดเวลา ตัวเรือนประทับแรมตั้งอยู่บนยอดเขาสูงที่บ้านปางตอง ในโครงการพัฒนาพื้นที่สูงปางตอง มีทัศนียภาพสองข้างทางที่สวยงาม ทางรถยนต์เข้าถึงและสามารถเดินทางไปสู่หมู่บ้านแม้วนาป่าแปก ซึ่งเป็นหมู่บ้านที่สุขสงบและน่ารักมาก เลยต่อจากหมู่บ้านแม้วนี้ก็จะสามารถไปถึงหมู่บ้านแม่ออ ซึ่งเป็นหมู่บ้านชายแดนไทย พม่า และมีกองกำลังพล 93 ตั้งอยู่ เป็นบริเวณที่สูงอากาศเย็น และมีทัศนียภาพที่น่าชมยิ่ง

ลักษณะที่พักในเขตอำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน⁶

รายชื่อโรงแรมในเขตอำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

รายชื่อ	จำนวนห้องพัก	ราคา	หมายเหตุ
1. อิมพีเรียลธาราแม่ฮ่องสอน	104	1,600 – 2,299	ร้านอาหาร คอฟฟี่ชอป ห้องประชุม สระว่ายน้ำ
2. ไบหยกชาเลย์	40	1,111	ร้านอาหาร คอฟฟี่ชอป ห้องประชุม
3. เมธี	36	150 - 450	ร้านอาหาร
4. แม่ฮ่องสอนเม้าท์เทนทีอินน์	80	400 - 600	ร้านอาหาร ห้องประชุม
5. รุคส์ฮอลิเดย์โฮเทล แอนด์ รีสอร์ท	114	1,800 - 3,500	ร้านอาหาร คอฟฟี่ชอป ห้องประชุม สระว่ายน้ำ
6. แม่ฮ่องสอนริเวอร์ไซด์	40	1,150 – 1,800	ร้านอาหาร สระว่ายน้ำ
7. พาโนราม่า	36	300 - 500	ร้านอาหาร
8. แม่ฮ่องสอนฮิลล์	22	200 - 400	ร้านอาหาร
9. พาวิลเลียน	20	200 - 300	ร้านอาหาร
10. สยาม	23	350	

⁶การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, ข้อมูลการท่องเที่ยวจังหวัดแม่ฮ่องสอน, 2541, หน้า 8-10

รายชื่อที่พักตากอากาศใน จ. แม่ฮ่องสอน

รายชื่อ	จำนวนห้องพัก	ราคา	หมายเหตุ
1. โกลด์เอ็นท์ปาย รีสอร์ท & โกลด์เอ็นท์ปายสวีท	60	950 – 1,200	ร้านอาหาร สระว่ายน้ำ
2. เฟิร์นริมน้ำ รีสอร์ท	22 หลัง	750	ร้านอาหาร สระว่ายน้ำ
3. ริมน้ำกลางดอยรีสอร์ท	39	400 - 750	ร้านอาหาร
4. อิงดอยรีสอร์ท	12	250	
5. สามหมอกวิลล่า	45	350 – 750	
6. รุคส์รีสอร์ท	35 หลัง (70 ห้อง)	1,648	สิ่งอำนวยความสะดวกที่เดียวกับโรงแรมรุคส์ฮอเทลเดย์

รายชื่อเกสต์เฮ้าส์ใน อ. เมือง จ.แม่ฮ่องสอน

รายชื่อ	จำนวนห้องพัก	ราคา	หมายเหตุ
1. โกลเด้นท์ฮัท	15	150 – 400	
2. การ์เด้นท์เกสต์เฮ้าส์	19	50 – 150	
3. จีน เกสต์เฮ้าส์	8	50 – 100	
4. จันทร์เกสต์เฮ้าส์	6	100	
5. ตึกเกสต์เฮ้าส์	6	100 – 300	
6. ทานตะวันเกสต์เฮ้าส์	9	250	
7. จอห์นนี่เฮ้าส์	7	70 – 100	
8. ริมหนองเกสต์เฮ้าส์	9	100	
9. ปิยะเกสต์เฮ้าส์	20	250 – 600	ร้านอาหาร
10. เพ็ญพรเกสต์เฮ้าส์	10	250	
11. สวัสดิ์เกสต์เฮ้าส์	6	50 – 80	
12. ฮอลิเดย์เกสต์เฮ้าส์	5	80	
13. ใจเกสต์เฮ้าส์	7	80 – 100	
14. สบับงาเกสต์เฮ้าส์	8	100	
15. หยกเกสต์เฮ้าส์	9	200 - 300	

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางสาวอรุณี ปัญญามูลวงษา
วัน เดือน ปีเกิด	13 กันยายน 2513
ประวัติการศึกษา	สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนปิ่นสร้อยแยลลวิทย์วิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี คณะบริหารธุรกิจ สาขาบัญชี จากมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ปัจจุบันกำลังศึกษาระดับปริญญาโท สาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ประสบการณ์ในการทำงาน :	
ปี พ.ศ. 2536-2537	ทำงานที่ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สาขาแม่ฮ่องสอน ตำแหน่งเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวก
ปี พ.ศ. 2539-2541	ทำงานที่บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคเหนือ- เชียงใหม่ ตำแหน่งเจ้าหน้าที่สินเชื่อ
ปี พ.ศ. 2541-ปัจจุบัน	ทำงานที่บริษัท เอ็ลเป็ก้า (ไทยแลนด์) จำกัด ตำแหน่งผู้ช่วยสมุห์บัญชี